

Svenska Dagbladet January 12, 2013

Han vill ha Europas förenta stater

Tuffa år väntar Politikernas nuvarande plan för att lösa finanskrisen fungerar inte, eftersom den bygger på ett önsketänkande om att tillväxten snart kommer tillbaka. Det säger finanskrisexperten Kenneth Rogoff som istället förordar stora skuldnedskrivningar i en exklusiv intervju med SvD Näringsliv.

Sök fler artiklar om [kenneth rogoff](#) på [nliv.se](#) [Till SvD Näringslivs startsida](#)

12 januari 2013 kl 15:34 , uppdaterad: 12 januari 2013 kl 20:49

MÖTER KENNETH ROGOFF

Kenneth Rogoff tillhör den lilla klick av ekonomer som har fått stjärnstatus och som åker jorden runt och ger råd till makthavare. Själv har han ofta något helt annat i huvudet.

–Jag tänker väldigt mycket på schack. Jag har inte spelat på 30 år, eftersom jag är beroende. Om jag börjar kan jag inte kan sluta, säger han när SvD Näringsliv träffar honom i Stockholm där han talar på en konferens ordnad av revisionsfirman KPMG.

Schack har något att lära alla, inte minst ekonomer, menar han.

–Det är ett spel som lär dig att vara väldigt ödmjuk och förstå att du inte förstår allt, säger Kenneth Rogoff.

Vi går in i ännu ett år som präglas av global finanskris. Vad är det viktigaste som inte har gjorts så här långt?

–Det är helt klart mer aggressiva nedskrivningar av skulder. Det gäller inte minst i Europas krisländer, inte bara Grekland, utan även Portugal och Spanien. Oavsett om euron håller ihop eller faller samman kommer skulderna inte att betalas tillbaka fullt ut. I USA måste bolåne-skulderna fortsätta minska. Det tas små steg men det är inte tillräckligt.

Är det värsta över eller blir det värre?

–Jag tror inte att det värsta väntar, i alla fall inte för världen som helhet. Läget är mer stabilt än tidigare. Men vi har många år av lägre tillväxt framför oss. Det är svårt att säga när det är över, men det kommer att dröja, minst fyra, fem år men kanske också tio år.

Hur ser du på läget i Europa?

–Det är undantaget. Här är det svårare att säga att det värsta inte är över, just nu har vi en paus som kan vara i flera år. Men problemen finns kvar. Jag tror att eurozonen måste gå mot att bli som ett enda land, eller delas upp med Tyskland och Frankrike som en enhet och mindre länder i en slags omloppsbanda som får vänta på att komma in. Dagens konstruktion är inte stabil.

Är faran över för Spanien och Italien?

–Nej. ECB har köpt tid. ECB-chefen Mario Draghi har skött det bra, men nästa steg måste bli en stor kombinerad nedskrivning av både statskulder och bankkulder. Problemet är att det är väldigt svårt att göra på ett sätt som upplevs som rättvist.

Tror du att vi kommer att se statsbankrutter?

–Ja, men de kommer att ske på ett sätt som döljer att det i praktiken är en bankrutt det handlar om, till exempel genom att länder får lån på 40 eller 50 år till väldigt låg ränta. Den nuvarande planen fungerar inte.

Blir smärtan onödigt stor så länge inte skulderna skrivs ned?

–Absolut. Jämförelsen med Latinamerika är inte perfekt, men där kunde vi se att innan skulderna skrevs ned med mellan 30 och 40 procent förblev ekonomin förlamad.

Vad är det största misstaget i eurokrisen?

–Det är väldigt lätt att tycka till från baksätet. I efterhand kan man förstås säga att vissa av de svagare länderna aldrig borde ha släppts in i euron så snabbt. Ett huvudmisstag i både Europa och USA är att krishanteringen baserats på tron att tillväxten kommer tillbaka snabbt. Men ser

man tillbaka på tidigare skuldkriser är det väldigt sällsynt. Om politikerna hade insett det hade mycket mer drastiska åtgärder vidtagits från början.

Nu tycks debatten gå mot att besparingar inte är lösningen, utan snarare förvärrar krisen. Vad är din syn?

–Det finns inga gratisluncher, ingen enkel väg. I vissa länder i Europa är det lätt att se att enbart nedskärningar inte är lösningen och att skulderna måste skrivas ned. Men i länder som USA och Storbritannien är underskotten väldigt stora. USA har ett underskott på 7 procent av BNP, nu argumenterar vissa för att det egentligen borde vara 14 procent. Det är ett farligt råd. Det kan vara rätt, och jag vill understryka att vi inte vet det, men baserat på historien är det nyktra att gradvis försöka minska underskottet.

Så vad är lösningen?

–Jag skulle säga en kombination av skuldnedskrivningar, ju mer desto bättre, besparingar och så måttligt högre inflation. Jag vill understryka att det handlar om måttligt högre, 3–4 procent, inte 15 procent. Det går att ta fram hundra skäl till varför inflation är dåligt, men det här är en extrem situation.

Vad är din syn på den uppgörelse som gjordes i USA om budget-stupet?

–Det var bara en miniupp- görelse. Problemet är ett djupt dysfunktionellt politiskt system. USA har haft ett tvåpartisystem under lång tid, men nu har vi nästan ett trepartisystem eftersom republikanerna i praktiken splittrats i två. Det gör det svårt att genomföra något över huvud taget. Nu handlar det om skuldtaket men även efter det finns hundra andra frågor att ta tag i.

Hur ska USA lösa sina ofinansierade åtaganden i Social Security and Medicare?

–Ja, dit har vi inte ens hunnit. Enorma förändringar måste till. Politikerna har inte varit särskilt ärliga om problemen. President Obama har sagt att han inte ska röra medelklassen. Mitt svar är:

Skojar du? Skatthöjningar för de rika räcker inte. De kommer att behöva vända sig till folket och säga att det behövs både krympta förmåner och höjda skatter.

Centralbankerna har tryckt pengar i aldrig tidigare skådad skala. Hur ser du på deras agerande?

–Jag var väldigt tidig med att säga att de borde göra mer och inte mindre. Vi står inför en väldigt djup och utdragen lågkonjunktur. Det finns förstås risker med vad de gör men det finns risker med låg tillväxt i tio år och hög arbetslöshet också. Men det är också viktigt att erkänna att det som nu genomförs bygger på modeller som inte prövats i verkligheten tidigare.

Vilket är det största orosmolnet framöver?

–Från början har min största oro varit att vi har ett stabilt samhälle som är vant vid tillväxt. Vad händer om vi måste leva i en period med mycket lägre tillväxt? Det är lätt att se en rad problem framför sig när vi börjar bråka om fördelningen av resurser, som radikalisering och instabilitet.

Andreas Cervenka är reporter på SvD Näringsliv.

andreas.cervenka@svd.se

30

år sedan var det som stormästaren Kenneth Rogoff spelade schack. "Jag är beroende. Om jag börjar kan jag inte kan sluta", säger han.

...bankerna:

–Bankerna måste ha mycket mer kapital och finansiera sig som andra företag. Dagens system med enorm belåning skapar enorma vinster och till slut enorma problem. Men övergången är svår och tar tid, kanske tjugo, trettio år.

...varför finanskriser återkommer:

–Jag tror att svaret är den mänskliga naturen. Kriserna genom historien är nästan ofattbart likartade. Vi är männi-skor, och det är nästan omöjligt att disciplinera oss så att vi inte blir överoptimistiska igen.

...sitt enda schackparti på 30 år, mot norske världsettan Magnus Carlsen i augusti 2012 där han lyckades spela oavgjort:

–Jag har tänkt på det mycket i efterhand, så jag måste nog vara försiktig och tänka mig för innan jag spelar igen.

Namn:

Kenneth Rogoff.

Född:

22 mars 1953.

Familj:

Gift, två barn.

Aktuell:

Professor i ekonomi på universitetet Harvard i USA, gav 2009 ut boken "This Time is Different" med Carmen Reinhart om 800 år av finanskriser.

Karriär:

Hoppade av skolan som 16-åring för att spela schack och har titeln stormästare. Började plugga ekonomi som 18-åring. Examen från Yale. Doktorerade som 27-åring på MIT i Boston. Tidigare bland annat chefsekonom på valutafonden IMF mellan 2001 och 2003. Rådgivare till bland annat Federal Reserve i New York